

FØROYSK LESANDI

Meir á síðu 12

HAGFRØÐILIGT YVIRLIT
246
lesandi
10
leys störv

krav um útbúgving innan hesar 15 útbúgvingarnar. Við øðrum orðum, so eru tey áleið 47 fólk í kapping um hvørt starvi.

Tað kann hugsast, at hetta hevur samband við høga talið av útisetum undir útbúgving, ið ikki koma aftur til Føroyar. Í tíðarskeiðinum 2004-2012 vóru tilsamans 2.189 fólk liðug við útbúgving uttan fyri Føroyar, og í 2012 vóru einans 1.127 av hesum heimafturkomin – altso eru tey 49 prosent, sum ikki koma heimaftur.

Hvat gera námsfrøðilesandi á Fróðskaparsetrinum, eftir lokið prógv?

Av teimum, sum tóku prógv í 2013

Víðari lesnað	18,75 %
Innan serøki	12,50 %
Innan dagstovnaðki og frítíðarskúla	62,50 %
Í farloyvi	3,10 %
Øðrum starvi	3,10 %

Sambært lóg eru ov fáir námsfrøðingar

§8 stk 4. í Løgtingslóg nr. 67 frá 10. mai, 2000, um dagstovnar og dagrøkt, stendur soleiðis:

Starvsfólkabýtið á dagstovnum skal í minsta lagi verða 2/3 til námsfrøðingatímar og í mesta lagi 1/3 til hjálparfólkatímar. Í serligum førum kann landsstýrismaðurin víkja frá hesum kravi.

Býtið av starvsfólki á dagstovnaðkinum (hagtøl smb. lønum í august 2014):

713 HJÁLPARFÓLK • **495 NÁMSFRØÐINGAR**

Altso, í alt 1.208 starvsfólk innan dagstovnaðki. Hóast lóggávan ásetur, at minst tveir triðingar – ella gott 66% – av starvsfólkunum innan dagstovnaðki skulu vera námsfrøðingar, umframt, at í mesta lagið ein triðingur – ella gott 33% – hjálparfólk, so síggja vit, at tað er beint øvut í lötuni. Heili 59% av starvsfólkunum innan dagstovnaðki eru nevniliga hjálparfólk, meðan einans 41% eru útbúnir námsfrøðingar.

Á námsfrøðiliga økinum sum heild, síggja vit sama mynstri:

981 HJÁLPARFÓLK (56%) • **785 NÁMSFRØÐINGAR** (44%)

Tørvur á fleiri námsfrøðingum

Tilsamans eru tey 246 fólk, sum taka námsfrøðiliga útbúgving í Føroyum og úti í heimi, men einans 10 störv standa teimum í boði

Mortan Østerø

Hóast hetta, er framvegis tørvur á námsfrøðingum, halda næstforkvinnan í Pedagogfelagnum og útbúgvingarleiðarin fyri námsfrøði útbúgvingina á Fróðskaparsetrinum.

Sambært hagtølunum hjá STUDNA, vóru tey heili 246 fólk, ið vóru undir námsfrøðiligum lesnaði í skúlaárinum 2013-2014 úti í heimi og í Føroyum. Tað er sostatt tann útbúgvingarrásin, sum flestu føroyingar fara eftir. Í lítlu kanningin hjá Sosialinum í farnu viku, vóru einans 10 störv, ið kravdu námsfrøðiliga útbúgving, lýst leys í tíðarskeiðinum 22. oktober – 19. november.

Hóast tað tykist vera lítil samanhangur millum talið av störvum og námsfrøðilesandi, so meta Annika Antoniussen, útbúgvingarleiðari fyri námsfrøðiútbúgvingina á Fróðskaparsetrinum, og Elin N. W. Tausen, næstforkvinna í Pedagogfelagnum, ikki at tað eru ov nógvir námsfrøðingar. Sambært teimum er tað tvørturímóti stórir tørvur á námsfrøðingum.

Vitanarligi kursurin altíð høgur

– Hóast talið av námsfrøðingum undir útbúgving kann tykjast høgt í mun til tær starvslýsingarnar við námsfrøðiligari útbúgving sum setanarkrav, so er nærum eingin útbúgvin námsfrøðingur av Fróðskaparsetrinum arbeiðsleysur, sigur Annika,

og vísir til spurnakanningarnar, ið námsvísinda-deildin ger til tey, sum eru liðug at lesa námsfrøði har. Annika Antoniussen, útbúgvingarleiðarin á námsvísindadeildini, viðgongur tó, at hóast arbeiðsloysi í lötuni er lágt millum útbúna námsfrøðingar, so merkir tað ikki, at tey eru leys av útboði ella eftirspurningi á arbeiðsmarknaðinum.

– Samanumtikið, so kunnu útbúgvingarstovnar sjálvandi ikki loysast frá teimum marknaðartreytum, ið samfelagi innrættar seg eftir. Vit kunnu ikki útbúgva í hópatali av námsfrøðingum, um arbeiðsmarknaðurin er fullkomiliga mettaður av teimum í ein sovorðnan mun, at øll verða arbeiðsleys.

Men hon er ikki samd í, at útbúgving einans kann metast eftir hvussu nógvir pengar hon kostar ella fer at kasta av sær. Sambært henni, hevur útbúgvingin í sær sjálvum ein høgan vitanarligan kurs uttan mun til tann peningaliga.

– Eg eri sannførd um, at tann vitanarligi førningurin, sum ein námsfrøðilesandi fær við sær út í samfelagi, ikki eigur aleina at gerast upp í peningalig roknistykki. Tað er ikki møguligt at reguleri í ov stóran mun hvørt ein kann útbúgva seg til námsfrøðing ella ikki, tí búskaparlig sveiggj koma og fara. Tað ber illa til at gáa um eftirspurninginum av eitt nú námsfrøðingunum í framtíðini, sigur hon.

Lóggávan krevur fleiri námsfrøðingar

Næstforkvinnan í pedagogfelagnum, Elin N. W. Tausen vísir eisini á, at samsvar ikki er millum fáu starvslýsingarnar eftir út-

búnum námsfrøðingum og talið av fólkið undir námsfrøðiligari útbúgving. Tað er nevniliga stórir tørvur á námsfrøðingum, heldur hon.

– Dagstovnaðkið lýsir eftir starvsfólki í sæson – um summarið kunnu síggjast ótal av lýsingum. Tá eru oftast ov fáir umsøklarar við námsfrøðiligari útbúgving – serliga uttan fyri meginøkið – og sostatt verða hjálparfólk sett í tíðaravmarkað starv. Hetta merkir eisini, at starvsfólkasamansetingin innan dagstovnaðkið ikki samsvarar við lóggávuna á økinum. Tað eru nevniliga fleiri hjálparfólk enn námsfrøðingar, hóast lóggávan sigur at býtið eigur at vera tað øvuta, sigur hon.

Elin heldur tað vera gleðiligt, at fleiri komandi námsfrøðingar eru undir útbúgving, og metir, at tað kundi havt við sær óhepnar fylgjur, vóru tað færri námsfrøðingar. Hon er varin ikki at undirmeta týðningin av hjálparfólki, men staðfestir, at námsfrøðingarnir hava serligar førleikar, ið gera útbúgvingina so virðismikla.

– Fram um alt er námsfrøðin ein menniskjalig útbúgving. Kjarnan í útbúgvingini eru relatióinir menniskju í millum, sum letur námsfrøðingin fakliga væl í at síggja menniskja aftan fyri avbjóðingina, ið eitt barn kann togast við. Við øðrum orðum hava námsfrøðingar ein serligan førleika at lofta barninum, har tað er. Hetta virkar til, at dagstovnaðkið fær ein sterkari fakligari profil, enn at tað bert er 'ansing' av einum barni, sigur næstforkvinnan í Pedagogfelagnum.